

**POLSKI
ŁAD**

Zamówienie realizowane w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków

Załącznik nr 6 zapytania

Opis przedmiotu zamówienia

1. Uzasadnienie celowości prac lub robót

Stan techniczno-estetyczny ikonostasu jest zły. Cała powierzchnia struktury od strony lica jest bardzo dokładnie przemalowana grubą warstwą farby olejnej. Elementy dolnych partii ikonostasu, do wysokości ok. 2 metrów od podłoża, porażone są działalnością czynnych owadów. Podobnie jest w partiach górnych, zwłaszcza przedstawienia proroków wykazują na całej powierzchni liczne otwory po czynnych owadach. Niektóre elementy ornamentyki z powodu dezintegracji drewna, spowodowanego działalnością owadów uległo całkowitemu zniszczeniu. Ornamentyka z licznymi ubytkami, przemalowana bronzami.

Stan techniczny obrazów na podobrazii płóciennym, bardzo cienkim, nie wykazuje na tym etapie znaczących zniszczeń. Powierzchnia obrazów jest pociemniała, z widocznym kopciem, miejscowo przetarta, kolorystyka zmatowiała. Widoczne miejscowe domalowania i przebarwienia kolorystyczne. Naturalne procesy starzenia się spoiwa, użytych farb i werniksów, przede wszystkim pod wpływem promieni UV, doprowadziły do pociemnienia powierzchni obrazów i tym samym negatywnie wpływają na odbiór plastyczny obiektów.

Obrazy przyklejone są do drewnianego podłoża, bardzo ściśle, poza dolnymi partiami, gdzie widoczne są odspojenia płótna, w miejscach tych płótno jest poszarpane.

Ze względu na wartość kultową i historyczną obiektu, należy jak najszybciej przystąpić do działań konserwatorskich, proponuje się przeprowadzenie pełnej konserwacji technicznej i estetycznej, która przywróci pierwotny, możliwy do osiągnięcia, autorski charakter dzieła.

Na czas konserwacji obiekt zostanie rozmontowany i przewieziony do pracowni.

Obiekt zostanie odkurzony, a widoczne zniszczenia zabezpieczone.

Zakłada się, że wtórne warstwy chronologiczne zostaną usunięte do warstwy pierwotnej złocień i polichromii.

W przypadku struktury zostanie odsłonięta I warstwa chronologiczna.

W wypadku złocień zostanie wykonana rekonstrukcja złocień zgodnie z technologią. Stan techniczny pierwotnych złocień nie pozwala na ich konserwację i uzupełnienie.

Działania konserwatorskie przywrócą prawidłowy stan techniczny i estetyczny ikonostasu, zbliżony do pierwotnego. Poprawi się również w widoczny sposób estetyka wnętrza cerkwi. Walory historyczne, kulturowe całej budowli wraz z wyposażeniem wymagają priorytetowych działań konserwatorskich. Cerkiew w Rozdziale zasługuje na takie działania.

**POLSKI
ŁĄD**

Zamówienie realizowane w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków

2. Charakterystyka obiektu – opis wartości historyczno-kulturowych

Cerkiew greckokatolicka pw. Narodzenia NMP w Rozdzielu koło Gorlic wzniesiona została w 1784 r. z fundacji E. hr. Kuropatnickiego w miejscu wcześniejszej, drewnianej.

W 1927 r. cerkiew rozbudowano, powiększono, przedłużając nawę w kierunku zachodnim. Ściany cerkwi wzmocniono stalową opaską.

Cerkiew jednonawowa z prezbiterium zamkniętym półkoliście, przy którym zakrystia (starsza część). Nawa prostokątna, przedłużona (1927 r.). W prezbiterium sklepienie kolebkowe, w nawie strop płaski.

Dachy siodłowe, nad nawą wieżyczka na sygnaturkę, baniasta.

We wnętrzu częściowo zachowane fragmenty dekoracji malarskich: w prezbiterium na sklepieniu przedstawienie „Bóg Ojciec”, na ścianach w miejscach odkrywek widoczne w części górnej krzyże w kolorze błękitu oraz paski w kolorach czerwieni, ochry, ugru. Poniżej ślady marmoryzacji w kolorach delikatnych róży, bieli, jasnych błękitów z delikatnym użyleniem.

Do 1947 r. istniała tutaj parafia greckokatolicka. Po wysiedleniu ludności łemkowskiej cerkiew przeszła w użytkowanie kościoła rzymskokatolickiego.

Obecnie świątynię użytkuje społeczność greckokatolicka i rzymskokatolicka.

Starsza część cerkwi reprezentuje styl klasycyzmu józefińskiego, nowsza jest modernistyczna.

Ikonostas datowany na koniec XIX lub pocz. XX w., w formie przegrody, stanowiącej ścianę z trzema otworami drzwiowymi. Sześciosiowy, czterostrefowy, stanowiący architektoniczno-rzeźbiarsko-malarski zespół o uproszczonych formach w proveniencji klasycyzmu.

W nastawie, I rząd ikon Namiestnych na niskich podstawach, imitujących predelle, w prostokątnych ramach, zamkniętych profilowanym łukiem wklęsło-wypukłym, ujętych żłobionymi, płaskimi pilastrami, połączanymi z profilowanymi półgłowicami i półbazami.

Na osi środkowej Carskie Wrota, po bokach, z lewej Matka Boska z Dzieciątkiem w pozycji stojącej, trzymająca Dzieciątko na lewej ręce; z prawej – Chrystus Nauczający w pozycji stojącej z otwartą Księgą w lewej ręce. Po bokach – wrota diakońskie. Odrzwia zamknięte łukiem nadwieszonym wykończonym profilem.

Rząd II – prazdniki tworzą 12 przedstawień w formie kwadratów usytuowanych w płycinach ramowanych połączanym profilem; nad Wrotami Carskimi przedstawienie Ostatnia Wieczerza w formie prostokąta zakończonego półłukiem profilowanym, połączanym.

Całość wieńczą wąskie połączane profile.

W III rzędzie – w formie prostokąta, zamkniętego górą połączanym profilem ujętym w półkoło. W części centralnej postać Chrystusa Pantokratora, siedzącego na tronie, lewą ręką podtrzymuje Kulę Ziemiąską i berło, prawa w geście błogosławieństwa. Po obu stronach sześć przedstawień – Apostołów, podobnie ramowanych. Powyżej przedstawień połączane profile.

Nad profilami rząd IV złożony z 6 owalnych medalionów ujętych w formy stylizowanego ornamentu z przedstawieniami proroków.

**POLSKI
ŁAD**

Zamówienie realizowane w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków

W części centralnej powyżej, na zamkniętym półkołu obramowania Chrystusa Pantokratora, dekoracyjny, stylizowany ornament wieńczący krzyż.

Architektura polichromowana w kolorze jasnoniebieskim, ozdobiona stylizowaną ornamentyką połączoną brązami.

Całość ikonostasu, zwłaszcza struktury i elementów połączanych, jest przemalowana, i wykazuje bardzo zły stan techniczny. Drewno wykazuje obecność czynnych owadów. Działalność owadów spowodowała dezintegrację drewnianych podobrazii proroków, elementów profili, ornamentyki oraz fragmentów architektury ikonostasu.

Powstałe zniszczenia przy ikonostasie wymagają priorytetowych działań.

Należy zaznaczyć, że prace konserwatorskie przy ikonostasie pozwolą na zatrzymanie procesów niszczących strukturę drewna i przywrócą blask prawidłowej percepcji obiektu. Ikonostas stanowiący główne wyposażenie cerkwi nada jej wnętrzu odpowiednią estetykę, zwłaszcza, że rozpoczęto prace konserwatorskie przy dekoracjach sklepienia i ścian w prezbiterium.

Chcemy zachować cerkiew i jej wyposażenie dla przyszłych pokoleń, zwłaszcza, że stanowi i reprezentuje wartości kultowe, historyczne i kulturowe na tym terenie.

3. Oszacowanie zakresu prac

KONSERWACJA TECHNICZNA I ESTETYCZNA IKONOSTASU Z CERKWI GRECKOKATOLICKIEJ PW. „NARODZENIA NMP” W ROZDZIELU.

1. Elementy polichromowane- architektura ikonostasu, Wrota Carskie, Wrota diakońskie, obramowania obrazów, predelle – pow. 1292dm²

Wykonywane czynności – usuwanie przemalowań, dezynsekcja, dezynfekcja, impregnacja strukturalna, rekonstrukcja brakujących elementów, scalenie kolorystyczne.

2. Obrazy na płótnie: Matka Boska z Dzieciątkiem, Chrystus Nauczający, Chrystus Pantokrator, Ostatnia Wieczerza, Apostołowie, prazdniki, prorocy – pow. 587dm²

Wykonywane czynności – ewentualne odklejenie od podłoża, czyszczenie, ewentualny dublaż na nowy nośnik, scalenie kolorystyczne, montaż

3. Elementy złożone – architektura ikonostasu – snycerka, profile - pow. 1 150dm²

Wykonywane czynności : usuwanie przemalowań, dezynsekcja, dezynfekcja, impregnacja strukturalna, rekonstrukcja brakujących elementów, kładzenie gruntów, złożenie

**POLSKI
ŁĄD**

Zamówienie realizowane w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków

4. Elementy konstrukcyjne- odwrocie ikonostasu (polichromowane) pow. – 2 500dm²

Wykonywane czynności: czyszczenie, dezynsekcja, dezynfekcja, impregnacja strukturalna, scalenie kolorystyczne
